

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

ИЗЛАЗИ СВАГДА О ДАНУ СВАКЕ ПРЕДСТАВЕ НА ПО ТАБАКА. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 п. месечно. — ПРЕТПЛАТА
СЕ ШАЉЕ Корнељу Јовановићу, који се из љубави према позоришту примио да разашље овај лист.

РОМЕО И ЈУЛИЈА.

Трагедија у 5 чинова, написао Вилем Шекспир, с енглеског превео др. Лаза Костић, за српску
позорницу удесио А. Хаџић.

(Наставк.)

Ја мислим, мати, каж'те оцу мом,
Да не ћу сад већ да се удајем;
А баш да хоћу, Ромео би пре,
Како га мрзим — Исуса ми пре —
Нег' Париса. — Баш нешто весело!

Капулетовица.

Баш ево оца! Но, па каж' ми,
Да чујеш њега шта ће казати.

ЧЕТВРТА ПОЈАВА.

Капулет, Дојкиња и пређашњи.

Капулет.

Но, жено! рече ли јој очин свет?

Капулетовица.

Та да; ал' она ни пет, ни девет,
Већ не ће, хвала, хвалила је смрт!

Капулет.

Шта велиш? Како! Како рече, а?
Шта каже? Не ће? Не захваљује!
Не поноси се благословом тим?
Чељаде вредно спрам тог витеза!

Јулија.

Не поносим се, не захваљујем,
Не поносим се мрским човеком,
Ал' хвала, наменут је од милор.

Капулет.

Где сад! Е, в'иш ти ће, још мудрује!
Сад, — поносим се, — хвала, — не захваљујем, —
Не поносим се! — Где ти гиздуше,
Не хвалиши ми хвале; не поноси нос;
Већ —
Па до четвртка да си готова,
Да идеш с момком рано у дркву,
Ил' ако не ћеш, конопцем ћу те!

Капулетовица.

Ју, човече, јеси л' побеснио?

Јулија.

Клечећки молим, оче, слушај ме,
Мој добри оче, само једну реч!

Капулет.

До врага, траго завојита ти!
Отвори уши: — у четвртак знаш,
Ил' да те моје очи не виде!

Ни речи, ћуткај, не одговарај!

Четвртак ту је; руку на срце,
Те промисли се, јеси л' моја кћи,
Ал' ако ниси, таки до врага!

Па проси, гладуј, спавај пред кућом,
Јер душе ми, одрећ' ћу те се сав!

Ни корице од моје сермије?

Е, сад промотри, ја не поричем. (Оде.)

Јулија.

Зар над облаком нема жалости,
Да провиди дубљину јада мог?
Ох, слатка мати, слатка, не дај ме!
Та чекај месец, чекај недељу;
Ал' ако не ћеш, боље сведи ме
У костурницу смртну брацину.

Капулетовица.

Ни речи више ја не говорим,
Сад како знаш, јер ми смо готови! (Оде.)

Јулија.

Ох, Боже! Боже! Шта ћу јадница?
Мој муж на земљи, вера у небу;
Па како вера да се поврати,
Док муж не оде по њу на небо?
Говори светуј! Боже, Боже мој!
Што шиљеш с неба војске читаве

На моју душу, тако слабачку?
Зар немаш уста? Што ме не тешиш?
Та теши, тето, развесели ме!

Дојкиња.

Да вид'те, мож'те бити весели:
Ромео прогнан, — на души му грех,
Ал' већ се не сме по вас вратити,
Ил' баш да дође, мора потајно.
Па ја бих рекла, како стоји ствар,
Ко знате — да за грофа поћете.
Та први вам је умр'о, за вас бар,
Јер шта вам вреди баш ако је жив!

Јулија.

Тако ти душе!

Дојкиња.

Госпо, душе ми!

Да Бог да ми у паклу горила!

Јулија.

Амин!

Дојкиња.

А за што?

Јулија.

Амин, рекох ја!

Да знаш, да си ме утешила баш.
Хајд' кажи мајци да сам отишла
У манастир на свету исповест,
Да исповешћу грехе искајем,
Што сагреших на родитеља свог.

Дојкиња.

Е, вид'те, вид'те тако треба, да! (Оде.)

Јулија.

Несрећо матора! Ох, сушта сотоно!
Је л' црње, што ме тако наводи,
Ил' што ми мужа мог оговара?
Тим истим уст'ма, којим га сад пре,
Тим истим га је уздизала пре.
Хајд', светитељко, не светова ме;

Мој свет је са свим другчиј' него твој!
Сад калуђеру, да отклони коб,
Ал' ако нико, помоћи ће гроб!

П Е Т А П О Ј А В А.

Лаврентијева ћелија.

Лаврентије, Парис.

Лаврентије.

Четвртак дакле? Кратак ми је рок!

Парис.

Тако је вољан отац, Капулет!

Мој оклев не ћу да му крати жур!

Лаврентије.

Велите, мисли госпођичине

Још не знате; баш не свиде ми се!

Парис.

За ујцем што још плаче без мере,

О љубави јој нисам зборио;

Не смени се под сузом Венера,

Ал' отац њен к'о мисли биће зло,

Што пушта тузи да јој отме мах,

Те мудро жури наше сватове,

Да плача њена потоп загати.

Самоћа, што јој с ума не смеће,

У лепом друштву заборавиће!

Сад знате узрок журбе његове.

Лаврентије.

Да не знам само журби тегобе.

Ал' ево нам и госпа долази!

Ш Е С Т А П О Ј А В А.

Јулија и пређашњи.

Парис.

Добра нам срећа, моја женице!

Јулија.

Мож' и бити, кад женом постанем.

(Наставиће се.)

Д И С Т И Н К Т И Ј А

(Српско народно позориште.) Због изненадне болести многих чланова приказане су 6. апр. ове две шаливе игре: „Један се мора оженити“ и „Школски надзорник.“

Ч И Т У Љ А.

* († Јосип Племенић.) Хрватско народно позориште задесила је велика несрећа: изгубило је једнога од најврснијих

својих чланова. Јосип Племенић, након дуге болести, умр'о је у Загребу 11. априла по н. Већ од више година био је болешљив, али последње године скрхала га је сува болест тако, да је већ и лане ретко излазио на позорицу. Прошле јесени усилио се, те је неколико пута глумио. Али тим огледима дошао је до тог жалосног искуства, да му је снажни дух оставила физична снага, и

тако се мораде болним срцем одрећи сваког даљег суделовања у представама. Од викус је понајвише лежао, мирно се покорио неизбежној судбини својој.

Ј. Племенчић родио се у Загребу 21. децембра 1836. г. Отац му је био ципелар, па је тако и он изучио био ципеларски занат. Кад је дорастао до пушке, узеше га у војнике, где дотера до коњаничког наредника. Добивши отпуст, ступи године 1863. први пут на позорницу у Загребу. Од природе обилато одарен комичном жицом, постаде Јосип Племенчић на скоро љубимцем загребачког опћинства. Много пута било је довољно само његово име на позоришној огласу, па да се позориште напуни. Али и беше Племенчић изврстан у својој струци. „Мажичица“ у оперети „Весели ђаци“, „Дуду“ у оперети „Пут у Меку“, „Крокферблап“ у оперети „Боасиска вештица“, „Шеширџија“ у лакрдији „Шеширџија и опанчар“, „Ципелар“ у лакрдији „Лумнацијус Вагабундус“, „Брчко“ у „Прној краљици“, „Папга“ у лакрдији „Хоће да врагује“, „Мунго“ у „Локоту“ — све су то улоге, којима је стекао себи гласа и имена у нашем позоришном свету. Његови прикази били су оригинални типски створови, којих се вредност није умањавала тиме, што су по који пут били једностранни. Тодико је истина, да је смрћу Јосипа Племенчића настала у хрватском народном позоришту празнина, која ће се дуго и дуго са жалосну онажати, јер се дуго и дуго не ће моћи попуњити.

Покојник се огледао и као писац позоришних дела, те је пре три године написао изворну палу у два чина „Воденичар и његов син“, али успех те радње његове није био такав, да га је могао и на даље огледе охрабрити.

Ј. Племенчић познат је и нашем позоришном свету у Новом Саду. Г. 1872 излазио је на нашу позорницу као гост четири пута. У живој је успомени остао овде нарочито као црнац „Мунго“ у „Локоту.“ У тој је улози развио сав свој уметнички дар. Лаке ноге, живи покрети вреће крви жаркога појаса, нагла промена претворнога плача на смех, лакомство, жудња за јаким пићем, а особито пијанство, срчаност у њему и пијано боксовање, све то беше изведено тако верно и тачно, како још до сад не видесмо на нашој глумионици.

Погреб племенчићев био је сјајан. Ретко је до сад у Загребу народни уметник, а особито глумац, имао тако сјајна спровода. Поштовање према народним уметницима, хвала Богу, шири се већ и у Загребу. Загребачко становништво засведочило је овом приликом, да народне глумце не сматра за просте комедијаше, лакрдијаше, већ за уметнике, за вредне и заслужне раднике, који шире народну просвету и углађеније обичаје. Непосредно пред мртвачким колима ишли су глумци: Јовановић, Рајковић и Грбић, носећи на јастуцима зелене венце, са плавим, љубичастим и белим тракама, успомене од позоришне управе, и чланова драме и опере. За њима је ишло цело мушко позоришно и оперно особље у црном свечаном оделу, а на пред војничка свирка посадне пуковније надвојводе Ерста. За колима, уз која су ишла шест чланова позоришне дружине са свећама у руци, корачала је жена покојникова и цело женско позоришно особље у црном оделу. На гробљу отпевао је оперни збор жалосну песму, а за тим је А. Мандровић рекао ове речи:

„Доживисмо, на жалост, час, који смо дужи времена тужним срцем предвиђали, а који је наступио можда и раније него што смо се падали.

Стојимо ту на гробу народнога уметника, љубимца хрватске глуме, верна друга, ваљана мужа и оца, на гробу нашега незаборављенога Јосипа Племенчића.

Онај бодри и умни дух, који је тисуће и тисуће слушатеља знао веселити у озбиљној драми људскога живота, тај се, препатив тешку и дуготрајну борбу, преселио у вечност, а ми, који га познавасмо, љубљасмо и штовасмо, уцвељеним срцем допратисмо до хладна гроба мртво тело његово, указујући му задњу, заслужену част.

Нека ми је дозвољено овом жалосном пригодом у кратком нарту саопштити главне згоде живота нашега Племенчића.

Јосип Племенчић, коме је иначе право породично име Аделсбергер, и које је он, ступив у ред домаћих глумаца, похрватио, рођен је 21. децембра 1836. у Загребу. Код свога оца изучио је ципеларски занат. За тим је узет у војнике. Године 1863. кад се тако рећи почела озбиљно стварати хрватска глума, ступи Јосип Племенчић први пут на наше загребачко позориште, коме је до гроба дивно служио.

Ваља ми још споменути, да је једну годину дана био ангажован као комичар српског народног позоришта у Београду, где је такођер оставио за собом најугодињу успомену и уметнички глас.

Ово је главном све, што можемо рећи о животу Племенчићеву. А што да кажемо о његовом уметничком животу, што да напоменем о томе, шта је драги покојник био народној нашој глуми, шта ли иста губа његовом раном смрћу!

На ово одговорити било би свакоме од нас тешко, једино могу то казати, да само онај може право знати, што ће нам прогутати хладна ова рака, који беше сретан, да га је сам видно приказивати у храму уметности, те се дивно и веселио ретку дару његовом.

Наше млађахно хрватско земаљско казалиште губи с Јосипом Племенчићем једну од првих својих сила и стваратеља народне глумачке уметности, и Бог зна хоће ли се и која сила нашем народном казалишту тако брзо и тако потпуно надокнадити, као што беше обилато надарени нам комичар Јосип Племенчић.

„Да, изгубисмо те — ал' тешко те губимо мили Јосипе наш, и успомена на рани твој губитак жалостиће срца наша, док се не састанемо с тобом у оном крају, камо те је зовнула воља свевишњег! Дотле незаборавни друже наш и љубимче народа свога, спавај мирно вечни санак свој. По кој ти био души, а слава успомени твојој!“

На те речи заорило се у множини три пута громко: „Слава му!“ После тога отпевао је оперни збор још једну песму успомени покојниковој, а множина се, као што „Обзор“ јавља, развила тужним срцем, да је народна Талија у Племенчићу изгубила заслужнога уметника, кога за дуго и дуго тешко ће моћи надкнати.

Племенчић је оставио за собом жену и кћер, а осим свога лепога имена није им оставио у наслеђе ништа!

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

9. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТПЛАТИ 7.

У НОВОМЕ САДУ У ЧЕТВРТАК 8. АПРИЛА 1876.

ПРВИ ПУТ:

СЕДИ С МИРОМ.

Шаљива игра у 1. радњи, од Федора Вела, с немачког превео Бранко Рајић.

О С О Б Е:

Професор Штрајт, доцент на малом свеучилишту Добриновић.
 Вилхелмина, жена му Ђ. Зорићева.
 Анђелија, сестра му Д. Хаџићева.
 Приседник Хауф Јуришић.

ПРЕ ТОГА:

МАРТИЈА ВИЖЕТА.

Шаљива игра у једној радњи, по Фурнијеру превео Филип Оберкнежевић.

О С О Б Е:

Шваље Рошферје Ружић.
 Анатол, син му Марковић.
 Мерсије, пре тога трговац Лукић.
 Ружа, његова кћи Д. Хаџићева.

Збива се у Паризу у мерсијереву кући.

Поштовани претплатници умољавају се, да би изволели исплатити први део своје претплате у књи-
 жарској трговини браће Поповића.

Улазнице се продају у писарници позоришној (стану матичином) од 9—12 пре подне и од 3—5
 сахата после подне, а после на каси.

БОЛУЈУ: Ј. САЈЕВИЊКА, Д. РУЖИЊКА и П. ПОПОВИЋ.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК 9 И ПО САХАТА.